

U U D I S E D

5. aprillil 2006 saavutati Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ja EÜ eesistujamaa Austria poolt esindatud Euroopa Liidu Nõukogu vahel kompromisskõkkulepe 2007.–2013. aasta eelarve üle. Detsembris kokku lepitud 862,4 miljardile eurole lisati juurde vaid 4 miljardit, mitte parlamendi poolt soovitud 12 miljardit. Sellest 4 miljardist 2,1 läheb konkurentsivõime toetuseks, sh 300 mln VII raamprogrammile ja 400 mln konkurentsivõime ja innovatsiooni (CIP) toetamiseks.

VII raamprogrammi eelarve ettepanek oli arutusel 20.–22. aprillil Grazis toimunud mitteformaalsel Konkurentsivõime Nõukogul. Pressikonverentsi lühikokkuvõtte põhjal saab VII raamprogramm aastatel 2007–2013 kokku 54,5 miljardit eurot, mis teeb aasta kohta keskmiselt 7,8 miljardit. Võrreldes VI raamprogrammiga on juurdekasv 60% ning rahastamine kasvab kõikides valdkondades. Alamprogrammide vahel on jagunemine järgmine: Koostöö – 32,2, Ideed – 7,5, Inimesed – 4,6 ja Võimekus – 4,2 miljardit eurot. Nõukogu avaldas lootust, et nii VII raamprogrammi eelarve kui sisu osas saavutatakse lõplik kokkulepe juuni lõpuks, s.o Austria eesistumise jooksul.

Esmakordse Eesti Teaduse Populariseerimise konkursi esimese preemia pälvis Eesti Füüsika Selts Teadusbussi „Suur Vanker“ ja ETV hommikuprogrammis Terevisioon eetrisse läinud Füüsikaminutite eest. Länemalt lk 2.

SISU	
Uudiseid Eestist	2-3
6RP eluteaduste uudised	4-5
Mobiilsuskeskustest	6-7
Meie projekte	2, 8-9, 10-11
Uus Costi konkurss	10
Raamprogrammi kalender	11
6RP kontaktisikud	12

Lp **innovaatika** lugeja!

Euroopa Ühenduse eelarvekriis hakkab lahenema. Sõlmitud kompromisskõkkulepped viivad meid siiski edasi. Praeguseks on tekkinud lootus, et juuni lõpuks jõuavad uue raamprogrammi dokumendid lõpusirgele. Kuigi eelarve ei kasva kaks korda, nagu esialgses 5. aprilli 2005. a ettepanekus sooviti, on ka 60% kasv tähelepanuväärne.

Kindlasti vajab raamprogrammi sisu ümbervaatamist, kuid loodetavasti jäi see vähenemine nendesse piiridesse, mille puhul ei ole vajalik raamprogrammi struktuuri muutmine.

Endistviisi jääb väga tähtsate kohade Ideede programm, millele nähakse ette üle ühe miljardi euro aastas. Ideede programmi kaudu edendatakse maailmatasemel eesliini teadusuuringuid.

Ideede programmi mustandis öeldakse: "Teadlaste algatatud eesliini teadusuuringud on jõukuse ja sotsiaalse arengu peamised edasiviijad, sest need loovad teaduse ja tehnoloogia arengule uusi võimalusi ning aitavad olulisel määral kaasa uute teadmiste tekkele, mis viivad uute teadmiste ja turgudeni. ... Mõistes "eesliini teadusuuringud" kajastub uus arusaam alusuuringutest. See asjaolu näitab ühest küljest, et teaduse ja tehnoloogia valdkonna alusuuringud on otsustava tähtsusega majanduslikule ja sotsiaalsele heaolule ning teisest küljest, et uurimistöö olemasolevate teadmiste piiril ja väljaspool neid piire on uusi ja väga keerukaid teadusvaldkondi hõlmav ohtlik ettevõtmine ning et sellise uurimistöö puhul puuduvad teadusharude vahelised piirid".

Kuidas siis meie uues raamprogrammis eduka(ma)lt kaasa saaksime lüüa?

Euroopa Komisjoni analüüsid näitavad, et edukate projektide arv on sõltuvuses vastava riigi T&A investeeringute mahust. Eesti edasine edu on seega sõltuv järgnevatel aastatel arengutest. Viimases on oluline roll koostataval Eesti Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegial „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013“ (vt lk 2 ja 3), Riigieelarve strateegial ja Riiklikul Struktuurivahendite strateegial ja nende täitmisel. Endiselt oluline on informeeritus ja just see on meil parem kui eelmistes raamprogrammides, sest esmakordselt osaleme ka alusdokumentide koostamise protsessis. Ja loodame, et kasvab ka meie võimekus, sh nende teadlaste, inseneride ja innovaatikute hulk, kes on suutelised osalema.

Kaunist kevadet ja edu uueks raamprogrammiks valmistumisel!!!

uudised eestist

Eesti teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonistrateegia aastateks 2007-2013 töökavand

Reedel, 31. märtsil 2006 anti haridus- ja teadusminister Mailis Repsile üle Eesti Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013”. Dokumendi on koostanud erinevate asutuste ja institutsioonide esindajatest moodustatud komisjon eesotsas akadeemik Jüri Engelbrechtiga.

Komisjoni esimehe Jüri Engelbrechti sõnul tuleb teadmiste saamisel, arendamisel ja kasutamisel teha õigeid otsuseid nii suurtel kui ka väikestel riikidel ning kõigeiks selleks tuleb kavandada korralik raamistik. „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013” ongi raamdokument, mis määratleb lähiaastateks Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni põhimõtted, eesmärgid ja tegevused jätkuna varasemale strateegiale „Teadmistepõhine Eesti 2002–2006”.

„Piltlikult öeldes on tegemist ideede hulgaga, mille nurgakivideks on teadmised, tegijad ja tegevused,” selgitab Engelbrecht. „Nagu iga suurema töögrupi looming, sisaldab see dokument kompromisse. Oluline on aga see, et juhtivad ministriumid - Haridus- ja Teadusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium - on kokku leppinud mitmetes põhimõttelistes küsimustes. See on igati tugev alus raamdokumendi lihvimiseks, mis peab sündima laiemas arutelus.”

Strateegia püstitab kolm põhieesmärki: teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõimeline kvaliteet ja mahu kasv; uuendusmeelne ettevõtetus globaalses majanduses uut väärtust loomas; pikaajalisele arengule suunatud ja innovatsioonisõbralik ühiskond.

Komisjoni poolt koostatud teksti saadab Haridus- ja Teadusministeerium aruteluks ülikoolidele ja teistele sotsiaalsetele partneritele ning valitsusasutustele. Partnerite seisukohtade ja ettepanekute laekumisele võiks järgneda mais-juunis laiapõhjalisem diskussioon. Strateegia peaks heaks kiitma nii valitsus kui ka Riigikogu ning loodetavasti toimub see veel sellel aastal.

Strateegia välja töötanud komisjon loodi 2004. aastal ja selssele kuuluvad Jüri Engelbrecht (Eesti Teaduste Akadeemia), Tea Danilov (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) Kristjan Haller (Haridus- ja Teadusministeerium), Ain Heinaru (Tartu Ülikool), Teet Jagomägi (AS Regio), Alar Karis (Rektorite Nõukogu), Alar Kolk (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus), Rein Küttner (Tallinna Tehnikaülikool), Indrek Reimand (Haridus- ja Teadusministeerium), Märten Ross (Eesti Pank), Ivar Sikk (Rahandusministeerium), Marek Tiits (Eesti Teaduste Akadeemia), Rein Vaikmäe (Tallinna Tehnikaülikool), Madis Võõras (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus).

Pressiteade MKM-i ja HTM-i veebis

Lk 3 võite tutvuda strateegia tööversiooni põhiseisukohtadega, kogu strateegia tööversiooniga võite tutvuda aadressil:

http://www.mkm.ee/failid/TAI_strateegia_31_03_2006_viimane1_200603311652572.pdf

Eesti Teaduse Populariseerimise auhinna võitjad on selgunud

28. aprillil kuulutati välja Eesti Teaduse Populariseerimise auhinna 2006 võitjad.

Konkurss korraldati Sihtasutuse Archimedes, Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Eesti Teaduste Akadeemia koostöös sel aastal esmakordselt.

Eesti Teaduse Populariseerimise 2006 konkursi esimese preemia pälvis Eesti Füüsika Selts Teadusbussi „Suur Vanker” ja ETV hommikuprogrammis Terevisioon eetrisse läinud Füüsikaminutite eest.

Teise preemia pälvisid trükiste kategoorias Rein Veskimäe ja toimetajate kollektiiv Universumi raamatute sarja eest ning Ülo Valk ja autorite kollektiiv käsiraamatust, teksti- ja heliantoloogiast koosneva kogumikuga „Regivärsist netinaljadeni”.

Teise preemia pälvisid meedia kategoorias Tiit Kändler teadusportaal www.teadus.ee ja muu tegevuse eest teaduse populariseerimisel ning Priit Ennet ja toimetajate kollektiiv Eesti Raadio saatesarja Labor ja Teadusuudiste eest.

Teadust populariseerivatest tegevustest pälvis teise preemia Jaak Jaaniste eestvedamisel töötava Tartu Tähetorni Astronoomiaringi tegevus.

Žürii poolt äramärgitud projektideks olid Teaduskeskus Ahhaa tegevus, Haridusmeedia OÜ saatesari „Pähklipurejad”, Asko Lõhmuse mitmekülgne tegevus teaduse populariseerimisel Eestis ning MTÜ Loodusajakiri raamatusari „Lehed ja tähed”.

Konkursil osales 26 teadlast ja kollektiivi, kes on teaduse populariseerimiseks välja andnud raamatuid, teinud filme, telesaadeteid, raadioprogramme, elektroonilisi uudiskirju, ürituste sarju ja näitusi ning kirjutanud artiklisarju.

Konkursil kandideerinuid hinnanud žüriisse kuulusid akadeemik Georg Liidja, akadeemik Ene Ergma, Haridus- ja Teadusministeeriumi nõunik Sirje Kivi, Tartu Ülikooli Teaduskooli direktress Viire Sepp, Eesti Noorte Teadlaste Akadeemia esindaja Dmitri Terepik, Sihtasutuse Archimedes juhatuse liige Ülle Must ning Maalehe peatoimetaja Peeter Ernits.

Konkursi auhinnafond, mille pani välja Haridus- ja Teadusministeerium, on 2006. aastal 80 000 krooni. Esimese preemia pälvinud Eesti Füüsika Selts saab auhinnaks 40 000 krooni ning esitatakse kandidaadina Euroopa Liidu Descartes'i kommunikatsioonipreemia sobivasse kategooriasse. Descartes'i kommunikatsioonipreemiat antakse välja alates 2004. aastast ning seda korraldatakse eesmärgiga tunnustada neid, kes on teinud teaduse Euroopa avalikkusele huvitavaks ja mõistetavaks. Teise preemia pälvinute auhinnaraha suurus on 8000 krooni.

Lisateave:

Terje Tuisk

terje@archimedes.ee; tel: 730 0333

Liina Raju

liina@archimedes.ee

uudised eestist

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia

TEADMISTEPÕHINE EESTI 2007–2013

Strateegia põhiseisukohad 31.03.2006

Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon (TA&I) on arenenud riikide teadmistepõhise ühiskonnamudeli keskmes. Teadmistepõhine ühiskond on pidevalt arenev, ühiskonna jätkusuutlikkus põhineb teadmiste loomisel ja kasutamisel ühiskonna tõhusa toimimise ja innovatiivse majanduse sihis, et suurendada inimeste heaolu.

TA&I strateegia „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013” keskendub ühiskonna jätkusuutlikule arengule teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni kaudu. Dokument aitab kaasa Eesti pikaajalise arengu strateegia „Säästev Eesti 21” rakendamisele ning on aluseks Eestile kui Euroopa Liidu liikmele Lissaboni strateegia (majanduskasvu ja tööhõive strateegia) eesmärkide saavutamisel. „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013” on jätkudokument Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegiale „Teadmistepõhine Eesti 2002–2006”.

TA&I strateegia 2007–2013 käsitleb Eesti ees seisvaid väljakutseid:

- TA&I korraldusele;
- ettevõtlusele ja majanduse konkurentsivõimele;
- avalikule sektorile ning TA&I poliitika kujundamisele.

Teadus- ja arendustegevuseks on vaja kindlustada piisav arv võimekaid inimesi ja konkurentsivõimeline infrastruktuur ning tugevdada suunatust Eesti vajadustele ja võimalustele, samuti tagada rahastamise stabiilne kasv. Eesti ettevõtluses ja majanduse konkurentsivõime suurendamisel on väljakutseks suurendada tootlikkust ja kõrge lisandväärtusega ekspordi ning toetada uuendusvõime kasvu soodustavate koostöövõrgustike kujunemist. Avaliku sektori osas on väljakutseks selle rolli suurendamine teadmispõhisuse väärtustamisel ning vajalike teadmiste loomine ja levitamine paremaks poliitikakujunduseks.

Strateegia püstitab kolm põhieesmärki:

- teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõimeline kvaliteet ja mahu kasv;
- uuendusmeelne ettevõtlus globaalses majanduses uut väärtust loomas;
- pikaajalise arengule suunatud ja innovatsioonisõbralik ühiskond.

Rahvusvahelisel tasemel edu saavutamiseks on vaja koondada nii inim- kui ka materiaalseid ressursse, süvendada spetsialiseerumist ning teadusasutuste omavahelist tööjaotust. Ressursse suunatakse eelistatult nendesse TA&I valdkondadesse, mille potentsiaal võimaldab maailma eesliniteaduses tulemusi saavutada, mille tulemused ja tippspetsialistid on olulised majandusarengule ning mis toetavad rahvuse ja kultuuri säilimist ja olulisi sotsiaalmajanduslikke eesmärgi.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni toetamisel on strateegilised võtmetehnoloogiad:

- info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad,
- biotehnoloogiad,
- materjalitehnoloogiad,

kuna nad on teadusmahukad, kiirelt arenevad ning neil on potentsiaal suurendada lisandväärtust ja tootlikkust mitmetel teistel elualadel.

Strateegia alusel käivitatakse riiklikud teadus- ja arendusprogrammid:

- võtmetehnoloogiate arendamiseks (võtmetehnoloogiate TA programmid);
- sotsiaal-majanduslike probleemide lahendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks iga Eesti elaniku jaoks olulist tähtsust omavates sotsiaal-majanduslikes valdkondades,

näiteks energeetika, riigikaitse ja julgeolek, tervishoid ja hoolekanne, keskkonnakaitse, infoühiskond (sotsiaal-majanduslikud TA programmid);

- Eesti rahvuskultuuri, ajaloo ja loodusega ning Eesti riiklusega seotud uuringute järjepidevuse tagamiseks ja edendamiseks.

Strateegias püstitatud eesmärkide saavutamine toimub neljas tegevussuunas:

- inimkapitali arendamine ja motiveerimine;
- tõhus avaliku sektori TA&I korraldus;
- ettevõtete innovatsioonivõimekuse kasv;
- Eesti pikaajalisele arengule suunatud poliitikakujundus.

Strateegia rakendamine toimub Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eestvedamisel koostöös teiste ministeeriumitega, kes vastutavad riiklike TA programmide algatamise ja elluviimise eest oma haldusalas.

Strateegia kui terviku rakendamise eest vastutab peaminister ja Vabariigi Valitsus, keda nõustab Teadus- ja Arendusnõukogu (TAN).

Strateegia rakendamise üldiste indikaatoritena on aastaks 2008 kavandatud saavutada teadus- ja arendustegevuse koguinvesteeringute kasv 1,5%ni SKPst ning aastaks 2014 – 3,0%ni SKPst, millest ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringud moodustavad enamuse (1,6% SKP-st). Teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajate osakaal peab kasvama kaheksa teadlase ja insenerini 1000 töötaja kohta ning ettevõtete tootlikkus töötaja kohta jõudma 72%ni EL25 keskmisest tasemest.

Kogu strateegia tööversiooniga võib tutvuda aadressil

http://www.mkm.eelfailid/TAI_strateegia_31_03_2006_vii mane1_200603311652572.pdf

6rp: eluteaduste uudised

Finaal 6RP eluteaduste valdkonnas.

On selgunud 6RP eluteaduste valdkonna viimase konkursi tulemused.

6. raamprogrammi neljanda eluteaduste valdkonna projektikonkursi tähtaeg oli 9. november 2005 kell 17.00 Brüsseli aja järgi ning taotlusi oli võimalik esitada kõigis esimese prioriteedi viies valdkonnas:

1.1 Fundamentaaluuringud kõigi organismide funktsionaalse genoomika arendamiseks, mille eesmärgiks on suurendada teadmisi genoomikast läbi alusuuringute ja selleks vajalike töövahendite arendamise.

1.2 Teadmiste ja tehnoloogiate rakendamine genoomikas ja tervisele orienteeritud biotehnoloogias, mis muudab Euroopa biotehnoloogiatööstuse konkurentsivõimelisemaks.

2.1 Rakendusliku genoomika kasutamine arstiteaduses ja meditsiinilistes tehnoloogiates, kus põhirõhk on asetatud alusuuringutest kogutud andmete viimisele kliiniliste rakendusteni.

2.2 Võitlus vähi vastu, et parandada vähi ennetamist, diagnostikat ning ravi.

2.3 Vaesusest tingitud haiguste (HIV/AIDS, malaaria ja tuberkuloos) leviku pidurdamine.

Lisaks oli võimalik taotlusi esitada eritoetustegevusteks kõikides valdkondades (valdkond 3). Igas valdkonnas avatud projektiteemad on lahti seletatud 2005. a tööprogrammis. Tööprogramm on veel kättesaadav Euroopa Liidu Innovatsioonikeskuse koduleheküljel (www.irc.ee). Eestikeelse kokkuvõtte tööprogrammis olevatest projektiteemadest võib leida Innovaatika eelmise aasta märtsi-aprilli numbrist.

Eluteaduste viimane projektikonkurss oli eriline, kuna see oli jagatud kaheks: traditsiooniliseks ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (SME) suunatud projektikonkursiks. Viimasega püüti meelitada ettevõtteid raamprogrammis osalema, et täita üks peamisi 6RP poliitilisi eesmärke, milleks on suunata 15% Euroopa Komisjoni poolsest toetusest SME-dele. Nn SME konkursi eelarveks on ligikaudu 180 miljonit eurot, mis on umbes 50% traditsioonilise konkursi eelarvest. SME projektikonkursil sai taotlusi esitada vaid sihtotstarbelisteks teadusprojektideks, kus SME-dele oli ette nähtud 30–50% Euroopa Komisjoni toetusest.

Esialgsel andmetel laekus neljandale projektikonkursile tervikuna 815 taotlust, millest seitse ei vastanud nõuetele,

peamiseks põhjuseks hiline mine. Statistika näitab, et neljandale konkursile õigeaegselt laekunud 808-st korrektsest taotlusest esitati 90% viimase kahe päeva jooksul, 77% viimasel päeval ning 33% viimase tunni jooksul enne tähtaega. Konkursil osalejatel tuleb aru saada, et taotluste ettevalmistamiseks on viis kuud ning ka viis minutit hiljaks jäänud taotlus ei vasta konkursi nõuetele.

Õigeaegselt esitatud ja nõuetele vastanud taotlusi hindasid sõltumatud eksperdid üldjoontes järgmiste kriteeriumite alusel:

1. vastavus konkursi ja tööprogrammi eesmärkidele,
2. teaduslik-tehniline tase,
3. projekti potentsiaalne mõju,
4. konsortsiumi kvaliteet,
5. projekti juhtimise kvaliteet,
6. ressursside kasutamine.

Kõikides kriteeriumites künnise ületanud ehk siis ekspertide hinnangul finantseeringut väärivad projektid pandi valdkondade ning projektitüüpide kaupa pingeritta ning konkursi eelarve piires hakatakse parimaid (pärast edukaid läbirääkimisi) rahastama.

Esialgsel andmetel jõudis neljandal projektikonkursil tervikuna rahastamisläbirääkimisteni 177 projekti (edaspidi edukad projektid), reservi arvati 96 ning 535 taotlust lükati tagasi (tabel 1), mis teeb edukuse määraks 21,7%. Edukad projektid taotlevad Euroopa Komisjonilt kokku 610 miljonit eurot. Arvestades, et neljanda projektikonkursi eelarve on 570 miljonit eurot, tuleb seega läbirääkimiste käigus vähendada projektide eelarvet keskmiselt 7%. Kui reeglina on reservi arvatud projektidel vaid marginaalne võimalus rahastatud saada, siis antud projektikonkursil võib selleks avaneda ka reaalne šanss. Kui 6RP liikmemaksud kolmandatelt riikidelt saabuvad piisavalt vara, võetakse ka reservinimekirja esimeste projektide koordinaatoritega ühendust rahastamisläbirääkimiste alustamiseks.

Kuna SME konkursil edukateks osutunud taotlustes oli 43% toetusest mõeldud ettevõtetele, õnnestus komisjonil tõsta ka eluteaduste valdkonnas SME-dele suunatud toetust 6RP-s tervikuna 14%-ni.

Eestile oli neljas projektikonkurss 6. raamprogrammi edukaim. Eestlased osalesid 39-s esitatud projektis,

Tabel 1. Neljanda projektikonkursi taotluste arv ja edukus

	Traditsiooniline konkurss		Ettevõtetele suunatud konkurss		Neljas projektikonkurss tervikuna	
	Üldine	Eesti	Üldine	Eesti	Üldine	Eesti
Esitati	460	19	355	20	815	39
Hinnati	453	19	355	20	808	39
Tagasilükatud	305	12	230	12	535	24
Reservis	51	2	45	1	96	3
Edukad	97	5	80	7	177	12
Edukuse %	21,4%	26,3%	22,5%	35,0%	21,7%	30,8%

6rp: eluteaduste uudised

millest rahastuskõnelusteni jõudis 12 (tabel 1). See teeb edukusemääraks 31%, mis on tugevalt üle Euroopa keskmise. Lisaks on reservnimekirja arvatud veel kolm Eesti osalusega projekti, kuid neist vaid ühel tekib ehk võimalus finantseeritud saada. Edukates projektides olevad Eesti partnerid küsivad komisjonilt kokku suurusjärgus 2,3 miljonit eurot (M€). Tähelepanuväärne on seejuures asjaolu, et sellest 1,5 M€ saadakse SME-konkursilt, mida on rohkem, kui õnnestus saada näiteks Poolal. Võrdluseks veel, et Rootsi organisatsioonid küsisid viimasel konkursil edukateks osutunud projektides terviklikult 32,9 M€, Soome 9,1 M€, Läti 0,8 M€ ning Leedu 0,2 M€. Meeldivalt suur oli Eesti SME-de aktiivsus, kes osalesid 24-s projektitaotluses, millest viis osutusid ka edukateks.

Kuigi edu on suhteline mõiste, võib Eesti esinemisega rahule jääda, kuna eelnevate aastatega võrreldes esitati rohkem taotlusi ning selle juures ollakse silmapaistvad ka taotluste suurepärase kvaliteediga (tabel 2). Eesti osalusega taotlustest 46% läbisid kõikides hindamiskriteeriumites künnise ning väärised ekspertide hinnangul finantseeringut. Veel enam, 42-st projektitaotluses osalenud Eesti-poolsest partnerist õnnestus 33%-l ka finantseeringut saada, mis on lausa teine näitaja Euroopas, jäädes alla vaid Hollandile (tabel 3).

Analüüsid Eesti osalusega taotlusi, mis tagasi lükati, torkab silma sagedasim ebaõnnestumine - teaduslik-tehniline kvaliteet (tabel 4). Mõnevõrra võib seda seletada kõrgema künnisega, mis on antud juhul 4 punkti 5-st, tavapärase 3/5 asemel. Peamiselt heideti ette projektide vähest fookuseeritust, tagasihoidlikku innovaatilisust või uusimate teadussaavutuste mittearvestamist. Samas sai teinekord ka liigne ambitsioonikus saatuslikuks. Ühel juhul isegi taasesitati projektitaotlus, milles kirjeldatud ambitsioonikaid eesmärke ei ole suudetud täita juba käimasolevas projektis.

Eestlaste edukad projektid

Eestlastega seotud integreeritud projektis pannakse alus uutele odavatele bioravimitele, milleks analüüsitakse teo Conus consors poolt toodetavaid kõikvõimalikke bioloogiliselt aktiivseid aineid. Hea meel on samuti tõdeda, et eestlased on esmakordselt kaasatud inimese arengut ning vananemist käsitlevasse tippkeskuste võrgustikku, kuhu kuuluvad teiste seas ka Euroopa selle ala kuulsamad laborid. Sihtotstarbelistes teadusprojektides aitavad Eesti teadlased esmalt luua uutset diagnostilist vahendit, millega on võimalik määrata nukleiinhappe koopianumbrit üksikus rakus. Samuti osutus edukaks projekt, milles plaanitakse uurida närvikude kasutamist farmakoloogilistes ning toksikoloogilistes uuringutes in vitro, eesmärgiga vähendada transgeensete loomade kasutamist antud eksperimentides. Eesti teadlased aitavad veel täiendada primaarsete rakukultuuride manipuleerimiseks kasutatavaid tehnoloogiaid ning välja töötada uudseid meetodeid

Tabel 2. Tulemused konkursside lõikes

Eesti projektitaotlused 6RPs	Esitati	Üle künnise	Edukad
I konkurs 2002	34	12 (35%)	7 (21%)
II konkurs 2003	25	8 (32%)	7 (28%)
III konkurs 2004	30	13 (43%)	6 (20%)
IV konkurs 2005	39	18 (46%)	12 (31%)
Kokku 6RPs	128	51 (41%)	32 (25%)

Tabel 3. Organisatsioonide edukus

Koht üldises pingereas	Edukus finantseeritud organisatsioonide järgi	
1	Holland	33,6%
2	Eesti	32,6%
3	Prantsusmaa	28,5%
6	Soome	27,4%
8	Rootsi	26,6%
11	EU	25,2%
23	Läti	12%
25	Leedu	8%

Tabel 4. Taotluse tagasilükkamise põhjused

Hindamiskriteeriumid	Projektide arv
Vastavus konkursi ja programmi eesmärkidele	1
Teaduslik-tehniline tase	14
Projekti juhtimise kvaliteet	1
Üldine punktisumma	5

loomudelite fenotüübi iseloomustamiseks käitumistestides. Vähiuuringutes on kavas parandada võimalusi valk-valk interaktsioonide inhibeeriseks väikeste ligandmolekulide abil ning parandada vähivastaste ravimite tuvastamist erinevate arvutitel põhinevate meetodite abil. Eelnevale lisaks jätkatakse ka HIV/AIDS-i viiruse vaktsiini parendamist, katsetades erinevaid nanotehnoloogilisi lahendusi vaktsiini efektiivsemaks manustamiseks. Lisaks teadusprojektidele, osutusid edukateks ka kolm eritoetustegevust (SSA) konverentside korraldamiseks ning Eesti teadlaste paremaks kaasamiseks raamprogrammi.

Lisainformatsioon

Meelis Kadaja

meelis@archimedes.ee

teadlaste mobiilsus

Mobiilsete teadlaste elu Euroopas mugavamaks

Juunis 2006 täitub juba kaks aastat üle-euroopalise mobiilsuskeskuste võrgustiku ERA-MORE käivitumisest. Nende kahe aasta jooksul on võrgustik andnud oma panuse Euroopa teadusruumi tekkimisse, aidates kaasa teadlaste mobiilsuse hõlbustamisele. Eestis on võrgustiku liikmeteks SA Archimedes, Eesti Teaduste Akadeemia ning neli avalik-õiguslikku ülikooli (TÜ, TTÜ, EMÜ ja TLÜ), keda ühendab Välisteadlaste teabekeskuste võrgustiku projekt. Sarnased kohalikud mobiilsuskeskuste võrgustikud on igas Euroopa riigis, hõlmates kokku 32 riiki. Kõigi keskuste kontaktandmed leiab aadressilt <http://europa.eu.int/eracareers/era-more>

Vaatamata sellele, et kohalike mobiilsuskeskuste töö sisu ja vorm varieerub sõltuvalt riigi või regiooni vajadustest, on kogu tegevusel siiski tugev Euroopa mõde. ERA-MORE eestvedaja Euroopa Komisjon hoolitseb ka selle eest, et kohalikud keskused tunneksid ennast üle-euroopalise võrgustiku liikmetena. Ühest küljest on suhtlemine teiste riikide keskustega hädavajalik info vahetamiseks, et mobiilseid teadlasi paremini nõustada; teisest küljest ühiste eesmärkide tunnetamine ka motiveerib ja laseb teadlaste mobiilsust näha laiemas kontekstis. Komisjon hoiab võrgustiku liikmeid pidevalt kursis teadlaste mobiilsust puudutavate poliitikate ja initsiatiividega, mille kohalikul rakendamisel saavad mobiilsuskeskused kaasa rääkida.

Ülevaade ERA-MORE Euroopa tasandi tegevustest

Tihe võrgustikutöö

ERA-MORE struktuur on kahekihiline: igas riigis on väike arv (harilikult 1-4) kontaktorganisatsiooni (ingl.k *bridgehead*), kes hoiavad sidet Euroopa ja koduriigi tasandite vahel. Eestis on kontaktorganisatsioonideks SA Archimedes ja Teaduste Akadeemia. Kontaktorganisatsioonidele toimuvad iga kolme-nelja kuu tagant koosolekud Brüsselis, kus lisaks info vastuvõtja rollile saavad liikmed võrgustiku tegevustes ka olulisel määral kaasa rääkida. Konkreetsete küsimuste arutamiseks – nagu näiteks võrgustiku töö tulemuslikkuse mõõtmine, suhtlemine ettevõtlussektoriga jmt – on loodud väiksemad töögrupid, kes käivad koos vastavalt vajadusele. Kohaliku tasandi mobiilsuskeskusi kaasatakse Brüsselis toimuvate koolituste ja võrgustiku aastakonverentsi kaudu – sүgijal toimunud koolitustest ja Bledi konverentsist sai lugeda Innovaatika detsembri/jaanuarinumbrist.

Euroopa mobiilsusportaal ja infoleht „Europe4Researchers“

Paralleelselt nõustamist pakkuva võrgustikuga areneb edasi ka Euroopa teadlaste mobiilsusportaal <http://europa.eu.int/eracareers/>. Viimati tutvustasime portaali Innovaatika teadlaste mobiilsusele pühendatud erinumbris (juuli-august 2005). Vahepeal on portaal täienenud uute rubriikidega ning muutunud kasutajasõbralikumaks. Iga kuu suureneb portaali külastajate ja kasutajate arv: kui aasta tagasi oli portaaliil 215 186 külastust kuus, siis veebruariks 2006 oli

külastuste arv juba 250 585.

Portaali kõige suurema lisaväärtusega teenuseks on jätkuvalt Euroopa teadustööpakkumiste tasuta andmebaas, kus hetkel on ligi 900 värsket pakkumist Euroopa ülikoolidelt, teadusastutustelt ja teadusmahukatelt ettevõtetelt. Aasta alguses suurenes rõõmustavalt Eesti ülikoolide pakkumiste arv seoses järeldoktori grantide statuudis ette nähtud rahvusvahelise kuulutamise kohustusega. Kahjuks ei ole ükski ülikool tänaseks vastu võtnud otsust regulaarselt portaalis kuulutada, mistõttu sageli juhtub, et Euroopa kaardil on Eesti kohal nukker null: http://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfm?l1=13. Küll aga on nii Tartu Ülikool kui ka Tallinna Tehnikaülikool loonud oma veebiruumi ingliskeelsed tööpakkumiste leheküljed, mis on lingina ka Euroopa mobiilsusportaalist leitavad. Paraku on portaali struktuurist tulenevalt need viidad palju väiksema nähtavusega ja raskemini märgatavad kui otse andmebaasi postitatud pakkumised.

Alates eelmise aasta septembrist annab Euroopa Komisjon välja elektroonilist infolehte „Europe4Researchers“, mida saab tellida e-postkasti või lugeda otse mobiilsusportaalist aadressil http://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfm?l1=16 Infoleht ilmub iga kahe kuu tagant, lisaks antakse välja erinumbreid, nii et kokku on praeguseks ilmunud kuus väljaannet. Infolehed on võrdlemisi lühikesed, vahendavad uudiseid ning kajastavad mobiilsuskeskuste tööd. Senistest teemadest ehk kõige kasulikum on olnud Euroopa järeldoktorantuuriskeemide inventuur, mis ilmus novembrinumbris (vt http://europa.eu.int/eracareers/pdf/inventory_en.pdf).

Teadlased Euroopa seadusandluses

Viimasel ajal on teadlased iseseisva grupina hakanud kajastuma ka Euroopa seadusandluses. Peale nn „pehmete“, soovituslike dokumentide nagu Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhend (eestikeelne kommenteeritud terviktekst ilmus Innovaatika teadlaste mobiilsuse erinumbris) loodi pretsedent eelmise aasta 12. oktoobril vastu võetud direktiiviga, mis sätestab EL-välistest riikidest pärit teadlaste riiki lubamise lihtsustatud korra (direktiivi eestikeelse teksti leiab Euroopa Liidu Teataja 2005. aasta 3. novembri numbrist <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/et/index.htm>). Nõukogu direktiivi ja sellega kaasneva kahe soovitusel vastuvõtmine oli eelkõige tingitud Lissaboni strateegiast tulenevast vajadusest suurendada teadlaste arvu Euroopas, mis omakorda on viinud arusaamiseni, et tuleb muudest riikidest päris teadlastel EL riikidesse pääsemist hõlbustada. Direktiivi ülevõtmise tähtaeg Eestis on 12. oktoober 2007.

Kristin Kraav
SA Archimedes /
Eesti välisteadlaste teabekeskuste võrgustik
kristin@archimedes.ee

teadlaste mobiilsus

Väliteadlaste teabekeskuste võrgustiku koolitused lihvisid nõustamisteadmisi

Üle-euroopalise ERA-MORE (*European Research Area for Mobile Researchers*) võrgustiku mobiilsuskeskustele, mida Eestis ühendab väliteadlaste teabekeskuste võrgustik, toimusid veebruaris ja märtsis kuus koolitust, mis aitavad mobiilsuskeskustel Eestisse tulevaid ja siit välismaale siirduvaid teadlasi paremini nõustada.

Koolitused toimusid nii Tallinnas kui Tartus ning neid viisid läbi Haigekassa, Sotsiaalkindlustusameti ja Kodakondsus- ja Migratsiooniameti (KMA) töötajad. Sotsiaalkindlustusameti ja KMA koolitustel osalesid väliteadlaste teabekeskuste töötajatele lisaks ka mitmete kõrgkoolide ERASMUS koordinaatorid. Läbiviidud kuuel koolitusel osales kokku ligi 140 inimest.

Haigekassa välissuhete osakonna juhataja kt Inna Pusikova rääkis ravikindlustusest Euroopa Liidus ning käsitles praktiliste näidete varal erinevaid tervisekindlustuse juhtumeid. Arvutiklassis lahendati ülesandeid Haigekassa kodulehekülje põhjal ning pärast koolitust tõdesid mitmed kohaletulnud, et tegelikult leiab koduleheküljelt peamistele küsimustele kõik vastused. Ka varasematel Haigekassa koolitustel osalenud leidsid, et koolitus andis palju praktilist informatsiooni ning just juhtumite lahendamise kaudu mõtestati erinevad situatsioonid hästi lahti.

Lehti Veeväli Eesti Teaduste Akadeemiast ütles Haigekassa koolitust kommenteerides: „Minu jaoks olid kõige olulisemad Euroopa ravikindlustuskaardi põhimõtted. Kuigi ma olulisemaid asju selle kohta teadsin, siis on nii mõnigi kord tulnud just väljaminevatele eestlastele selgitada, miks nad peaksid selle kaardi endale hankima ja mis kasu neil sellest kohapeal on ning teinekord on teadmistest puudu tulnud.”

Sotsiaalkindlustusameti välissuhete osakonna juhataja asetäitja Reet Kabi tutvustas koolitusel Euroopa Liidu sotsiaalgarantiisid ning keskendus neist põhjalikumalt perehüvitistele. Tiina Mäe Tallinna Ülikoolist leidis pärast koolitust: „Haigekassa ja SKA on siiani enamasti personalitöötajate valdkond olnud ja just SKA koolitusel osalenud personalitöötaja ei olnud kitsi oma rahulolu avaldama, öeldes, et ta pole nii heal, lühikesel, selgel ja konkreetsetel koolitusel varem osalenud.” Lehti Veeväli kommenteeris: „SKA koolitusest oli ilmselt kõige kasulik teada saada, kuidas toetuseid arvestatakse ja kuidas leitakse see summa, mida vajadusel teine liikmesriik juurde peab maksma. Kui tulevad sellelaadsed juhtumid, siis saab praktikas näha, kuidas asjad päriselt toimivad.”

Kodakondsus- ja Migratsiooniameti välismaalaste dokumenteerimise osakonna peaspetsialist Liis Annus andis koolitusel ülevaate välismaalastele ja Euroopa Liidu kodanikele elamisloa taotlemisest töötamiseks ja õppimiseks; perekonnaliikmete ühinemisest välismaalaste ja Euroopa Liidu kodanikega ning välismaalaste seaduse ja Euroopa Liidu kodaniku seaduse muudatustest.

Lea Kivi Tartu Ülikoolist kommenteeris: „KMA koolitus oli väga õigesti ajastatud, kuna saime vahetult enne koolitust teada, et meede 1.1 raames on Tartu Ülikoolil võimalik kutsuda tööle välistippspetsialiste Soomest, Saksamaalt, Ukrainast ja Venemaalt ning KMA koolituse käigus oli võimalik saada täpseid nõuandeid selle protsessi kiireks ja edukaks läbimiseks.”

Lehti Veeväli (Eesti Teaduste Akadeemia): „Liis Annus KMA-st meeldis mitme asja pärast- täiesti kompetentne, teadis

kohe vastuseid ja oskas asja väga lihtsalt ja mõistetavalt selgeks teha. Vaadates enne KMA kodulehekülge, siis seal jäid asjad natuke segaseks või õigemini kippusid segamini minema, et mis info nüüd täpselt kellegi kohta käib.

Kuna meie tegeleme peamiselt lühiajaliste külalistega, siis enamasti meil väga raskete ja segaste probleemidega tegeleda ei tulegi, aga samas oli hea seda küünarnukitunnet tunda, et küsimuste korral on inimesed, kelle poole võib pöörduda. Minu jaoks olid ilmselt kõige olulisemad EL liikmesriikide elanikke puudutavad migratsiooniküsimused.”

Liis Annus Kodakondsus- ja Migratsiooniametist ütles ise koolitust kommenteerides:

„Sellistest koolitustest on ka meile kasu, kuna saame vestelda vahetult nende isikutega, kes informeerivad välismaalasi. Saame teada, mis mured on seoses elamisloa taotlemisega ning saame ka ise edasi anda informatsiooni probleemide kohta, mis on olnud, et tulevikus neid vältida ja taotlemist kõikide jaoks lihtsamaks muuta.“

Eelnevalt läbiviidud koolituste kogemusi arvestades sai seekord koolitustele valitud praktiline suund ning saadud tagasiside näitas, et koolitustel osalenud hindasid seda ka kõige enam.

Riin Kobin Tallinna Tehnikaülikoolist arvas: „Kõige olulisem oli koolituste juures võrgustiku Haigekassa, SKA, KMA kontaktisikutega kontakti saamine. Koolitustelt sai hästi põhjaliku info ka konkreetsete juhtumite kohta, eriti olid juhtumite analüüsile orienteeritud haigekassa ja SKA koolitused. Samas pole ju võimalik kõike paaritunnise koolitusega läbi võtta, mistõttu annabki kindluse teadmine, et võime iga tekkiva ravikindlustust, elamislubasid või sotsiaalgarantiisid puudutava küsimusega oma vastava ameti kontaktisiku poole pöörduda, kes annab alati kõige pädevamat informatsiooni.”

Lea Kivi kinnitas samuti koolituste asjakohasust: „Tartu Ülikooli jaoks olid nii Haigekassa, Sotsiaalkindlustusameti kui ka Migratsiooniameti koolitused väga olulised, kuna andsid ülevaate praegusel hetkel kehtivatest seadustest ja tutvustasid erinevate dokumentide taotlusprotseduure. Eriti tänuväärne oli kõigi koolituste praktiline suunitlus ja võimalus erinevaid juhtumeid ise analüüsida. Saadud teave on suureks abiks koolitustel osalenud TÜ töötajatele, kelle töökohustuste hulka kuulub väliteadlaste ja -õppejõudude nõustamine. Suur tänu pädevatele koolitajatele!”

Liina Raju

SA Archimedes, Väliteadlaste teabekeskus

liina@archimedes.ee

ERA-MORE (*European Research Area for Mobile Researchers*) mobiilsuskeskuste võrgustik aitab teadlasi erinevatesse riikidesse siirdumist puudutavates küsimustes, alates viisadest ja elamislubadest kuni laste koolitamiseni. Mobiilsuskeskused tegutsevad Euroopa Liidu liikmesriikides, Norras, Šveitsis, Bulgaarias ja Rumeenias, aga ka Israelis ja Türgis. Võrgustiku tegevust koordineerib Euroopa Komisjon.

ERA-MORE võrgustikus toimuvad regulaarselt koolitused mobiilsuskeskuste töötajatele erinevatel mobiilsusega seotud teemadel.

ERA-MORE võrgustikku kuuluvad Eestis:

Sihtasutus Archimedes	mobility@archimedes.ee
Eesti Teaduste Akadeemia	mobility@akadeemia.ee
Tartu Ülikool	mobility@ut.ee
Tallinna Tehnikaülikool	mobility@ttu.ee
Eesti Maaülikool	mobility@emu.ee
Tallinna Ülikool	mobility@tlu.ee

meie projekte

Rahvusvaheline koostööprojekt taastuvate energiaressursside kasutamise ja regionaalarengu toetamiseks

1. jaanuaril k.a käivitus *Intelligent Energy for Europe* programmi ALTENER alamprogrammi raames projekt Energy4Cohesion, mille Eesti poolseks partneriks on SA Archimedes. Projekti koordineerib WIP-München Saksamaalt. 30 kuud kestvasse projekti on kaasatud 13 partnerit 11 riigist – Saksamaalt, Itaaliast, Belgiast, Poolast, Kreekast, Ungarist, Slovakiast, Tšehhist, Eestist, Lätist ja Leedust. Seitsmes riigis on välja valitud selgelt identifitseeritavad sihtalad – projekti kasusaajad. Iga sellist piirkonda esindab konkreetne institutsioon, kas omavalitsus, omavalitsuste liit, taastuenergia arenduskeskus või regionaalarengut suunav sihtasutus, kes kulub projektimeeskonda vastavast riigist osaleva partneri allhankijana. Eestis valiti sihtalaks Saaremaa, mida esindab MTÜ Saarte Alternatiivenergeetika Ühing.

Allhankijatel on projektis väga konkreetne roll. Nendelt peavad laekuma kohaliku olukorra analüüsiks vajalikud andmed, nad on ühenduslüliks projekti partnerite ja kohalike elanike vahel aidates aktiivselt kaasa teavitussürituste korraldamisel. Samuti osalevad nad oma piirkonnas läbiviidava rahvusvahelise seminari ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Projekti jooksul saadava koolituse tulemusena peaksid nad olema hiljem võimelised nõustama projektitaotlusi energiasektorisse planeeritavate investeerimisvahendite leidmiseks. Pakutav meediakoolitus peaks aitama neil edaspidi oma probleeme edukalt avalikkuse ette tuua ning oma saavutusi ja õnnestunud projekte järgima kutsuvalt esitada.

Projekti eesmärgiks on hajutatud energiatootmisega seotud tegevuste tutvustamine maapiirkondades, regionaalarengu toetamine läbi taastuenergia laialdasema kasutamise ning omavalitsuste vahelise koostöö käivitamine ja toetamine, mille tulemusena tekiks energiavaldkonna arendamisele suunatud suuremahulised struktuurifondide kõlblikud projektitaotlused.

Sisuline töö on jagatud seitsmesse etappi. Kõigepealt antakse ülevaade varasematest ja praegustest EL ühtsuspoliitikatest, analüüsitakse partner-riikide poliitika ja kogemusi.

Seejärel hakatakse ette valmistama sihtalade piloot-tegevusi, mis järgmises etapis ka ellu viiakse. Selleks uuritakse põhjalikult, milliseid projekte ja investeeringuid on tehtud. Kui energiaregionaalset energiaplaneeringut seni tehtud ei ole, siis tehakse see projekti käigus. Samuti valmistatakse ette detsentraliseeritud energiatootmise planeerimiseks vajalik juhendmaterjal ning sõnastatakse metodoloogia. Koostatakse tegevusplaan struktuurifondidekõlblike projektide ettevalmistamiseks, mis on suunatud hajutatud energiatootmisele ja taastuenergeetikale kui regionaalarengu olulisele komponendile.

Sihtregiooni energiaplaneeringus tuleb tähelepanu pöörata järgnevale:

- Regiooni üldine kirjeldus
- Energiavajaduse hindamine

- Energia allikate, sh taastuvate ressursside hindamine
- Keskkonna-, sotsiaalsed ja majanduslikud aspektid
- Energiasäästu potentsiaali hindamine
- Tuleviku energiatarbe prognoosimine ja arengutrendid 15 aasta peale ette
- Alternatiivsed võimalused energiaga varustamiseks
- Eesmärkide püstitamine ja prioriteetide valik
- Tegevuste planeerimine püstitatud eesmärkide saavutamiseks
- Reeglite väljatöötamine piloot-tegevuste planeerimiseks ja elluviimiseks
- Indikaatorite väljatöötamine tegevuse tulemuslikkuse hindamiseks ja nende saavutamise jälgimiseks

Piloot-tegevustena luuakse kõigepealt projektide finantseerimisele ja koostööskeemidele kehtestatud nõudmisi puudutav *know-how*, koostatakse regiooni energiaplaneering, moodustatakse sarnaste projektide klastrid eelarve kriitilise mahu saavutamiseks, intervjueritakse kohalikke otsustajaid maksimaalselt adekvaatse informatsiooni kogumiseks, viiakse läbi kavandatavate projektide tasuvusuuring, hinnatakse projekti mõju, valitakse välja võimalikud finantsallikad, otsitakse vajalikud koostööpartnerid ning lõpuks kirjutatakse valmis projektid, mis kvalifitseeruvad struktuurifondidest toetuse taotlemiseks.

Laiemat huvi peaksid pakkuma kaks järgmist etappi, mille jooksul töötatakse välja erinevate energiavaldkonna projektide jaoks sobivad finantseerimisskeemid ning Struktuurifondidest toetuse taotlemiseks kõige paremini sobivad koostööskeemid. Kõigepealt analüüsitakse ja hinnatakse senini kasutatud finantseerimisskeeme ja projektide rahastamise kogemusi ning tutvustatakse kogutud edulugusid. Analüüsi tulemusena peaks tekkima innovatiivne kontseptsioon projektide finantseerimiseks struktuurifondidest. Töötatakse välja struktuurifondidest rahastamiseks esitatavate hajutatud energiatootmisega seotud projektide kvaliteedikriteeriumid.

Parimate koostööskeemide leidmiseks analüüsitakse põhjalikult seniseid koostöökogemusi ning püütakse leida kõige universaalsemad ja jätkusuutlikumad. Selle etapi lõpuks korraldatakse rahvusvaheline foorum loodud skeemide tutvustamiseks.

Oluliseks komponendiks on mitmesugused koolitused ja teavitussüritused. Erilist tähelepanu pööratakse suhtlemisele poliitikute ja otsustajatega nii kohalikul, regionaalsel kui riiklikul tasandil. On ju projektimeeskonna sooviks, et maksimaalselt suur osa tegevuse tulemustest ja antud soovutest leiaksid praktilist rakendamist ja seda mitte ainult projektiga otseselt seotud riikides vaid palju laiemalt.

Maria Habicht
SA Archimedes
mari@ise.ee

meie projekte

PHOENIX – Kesk-Aasia sotsiaal- ja humanitaarteaduste tõus Euroopa teadusmaastikule

Kesk-Aasia riigid on viimastel aastatel oma pilgud otsustavalt Lääne poole pööranud, seda nii majanduses kui ka teadusmaastikul. Muudatust teadustöö orientatsioonis näitab selgelt teaduspublikatsioonide avaldamise keel, milleks on praeguseks saanud valdavalt inglise keel ning sealsete teadlaste poolt otsitavad kontaktid.

Euroopa Liidu 6. raamprogrammist kaasrahastatav projekt PHOENIX aitab kaasa sotsiaal- ja humanitaarteaduste taassünnile Kesk-Aasias, soodustades võrgustikes osalemist ja koostööd Euroopa teadus- ja arendusorganisatsioonidega. Projekt käivitub käesoleva aasta jaanuari alguses ning selle koordinaatoriks on SA Archimedes, projekti partneriteks on Helsingi Ülikool ja Kõrgõztani Teaduse ja Tehnoloogia Arenduskeskus.

PHOENIXi projekti kaudu annavad Eesti ja Soome koolitajad edasi oma Euroopa Liidu teadus- ja arendusprojektides saadud kogemusi ja aitavad oma Kesk-Aasia kolleegidel aktiivselt Euroopa teaduselus kaasa lüüa. Projekti koordinaatori, SA Archimedes juhatuse liikme Ülle Musta sõnul on Eesti kogemustepagasisse kogunenud juba rohkelt teadmisi, millest Kesk-Aasia riikidel kasu võiks olla.

PHOENIXi projekti käigus pakutakse Kesk-Aasia sotsiaal- ja humanitaarteadlastele mitmeid koolitusi, mis peaksid nende osalemist Euroopa Liidu poolt finantseeritavates projektides hõlbustama. SA Archimedes korraldab 2006. ja 2007. aastal Eestis kaks koolitust, kus osalevad Eesti, Soome ja Kesk-Aasia doktorandid. Kesk-Aasia tudengitele pakutakse nii koolituste kestel kui ka nende eel ja järel juurdepääsu siinsetele teadusraamatukogudele ja –arhiividele.

Biškekis korraldatakse SA Archimedes, Helsingi Ülikooli ja Kõrgõztani Teaduse ja Tehnoloogia Arenduskeskuse koostöös kaks seminari, kus osalevad Usbekistani, Kasahstani, Tadžikistani, Kõrgõztani ja Turkmenistani humanitaar- ja sotsiaalteadlased. Seminaride keskseteks teemaks on teaduse kvaliteedi hindamine, kõrghariduse kvaliteedi hindamine ja koostöö sotsiaalteadustes.

Esimene neist seminaridest toimub 13.–14. aprillil 2006 Biškekis. Seminaril tutvustab Gunnar Vaht (SA Archimedes) akadeemilist tunnustamist ja kutsetunnustamist Euroopas ning traditsioonilisi Euroopa haridusmudeleid, kõrghariduses esinevat mitmekesisust ja sellest tulenevaid tunnustamise probleeme. Samuti tutvustatakse Bologna protsessiga seotud reforme kõrghariduses nii Eestis kui Euroopas. Kristin Kraav (SA Archimedes) annab ülevaate Euroopa mobiilsusskeemidest, mis aitavad riike väljaspool Euroopa Liitu ning tutvustab Marie Curie skeeme ja Euroopa Teadlaste Mobiilsusportaali. Tiit Laasberg (SA Archimedes) räägib kõrghariduse kvaliteedi hindamisest ning kõrghariduse

akrediteerimise põhimõtetest. Professor Arto Mustajoki (Helsingi Ülikool, Soome Akadeemia) räägib kriteeriumitest õpetajate ja õppejõudude töö hindamiseks ning tutvustab kvaliteedi hindamise maatriksit kui vahendit õpetamise kvaliteedi parandamiseks.

Kesk-Aasia sotsiaalteadlastele pakutakse võimalust osaleda virtuaalsete konverentside ning videokonverentsi kaudu 2006. aasta novembris Helsingis ja 2007. aasta septembris Tallinnas toimuvatel HERA võrgustiku humanitaarteadlaste konverentsidel.

Kesk-Aasia teadlastel aidatakse luua kontakte Euroopa Liidu liikmesriikide teadlaste ja teadusasutustega. Olulisel kohal on projektis doktorantide ja noorte teadlaste kaasamine projekti erinevatesse tegevustesse, mis aitab noortel teadlastel luua alust tulevasteks partnerlussuheteks.

PHOENIXi projekti käigus antakse välja ka ingliskeelset elektroonilist infokirja, mis vahendab nii Euroopa kui Kesk-Aasia riikide sotsiaal- ja humanitaarteaduseid ning üldist teaduskorraldust puudutavaid uudiseid. Soovist seda elektroonilist infolehte tellida andke palun märku e-posti aadressil phoenix@irc.ee.

Täiendav informatsioon:

Ülle Must

SA Archimedes

ylle@archimedes.ee

730 0330

Liina Raju

SA Archimedes

700 0331

cost

meie projekte

COST avatud projektikonkurs Euroopa teaduse ja tehnikaalase koostöö toetamiseks

COST toob kokku erinevate riikide uurimisrühmad, kes mingi sarnase teema kallal töötavad. COST finantseerib riiklikult rahastatud teadustegevust tegevate uurimisrühmade koostööd, toetades kohtumisi, konverentse ja lühiajalisi teadlasvahetusi. COSTi kaudu ei rahastata teadustegevust ennast. Hetkel toetatakse rohkem kui 200 teaduskoostöö võrgustikku (Actions), igal aastal kiidetakse heaks ja algatatakse ligikaudu 45 uut tegevust. COSTi koordineerivaid tegevusi toetatakse Euroopa Liidu raamprogrammist.

Tugevamate sidemete arendamine Euroopa teadlaste vahel on olulise tähtsusega Euroopa Teadusruumi (ERA) ehitamiseks. COSTi peamiseks eesmärgiks on stimuleerida uut, innovatiivset, interdistsiplinaarset ja laia teaduslikku koostöövõrku Euroopas.

COSTis on oodatud projektitaotlused tegevustele, mis aitavad kaasa teaduslikule, majanduslikule, kultuurilisel või ühiskondlikule arengule Euroopas. Eriti teretunud on projektitaotlused, mis valmistavad teed teistele Euroopa programmidele ja/või kaasavad noorte ideid.

COST on organiseeritud üheksasse teaduslikku ja tehnilisse valdkonda (biomeditsiin ja molekulaar-bioteadused; keemia ja molekulaarteadused ja tehnoloogiad; maapealsed seiresüsteemid ja keskkond; toit ja põllumajandus, metsad ja metsandustooted; inimesed, ühiskond, kultuur ja tervis; kommunikatsiooni- ja infotehnoloogiad, materjali, füüsilised ja nanoteadused; transport ja linnaarendus).

Taotlejail palutakse märkida oma projektitaotluse valdkond. Taotlused, mis ei mahu selle laia valdkondliku struktuuri alla, on samuti teretunud ja neid hinnatakse eraldi.

Projektitaotluses peaks osalema teadlased vähemalt viiest COSTi liikmesriigist ja see peaks ühendama koostöövõrgu kaudu erinevad riiklikult rahastatud teadusinitiivid. Tööplaanis peaks olema mitte rohkem kui neli kaasatud töörühma ja peaks sisaldama selliseid tegevusi nagu kohtumised, lühiajalised teaduslikud missioonid, seminarid, konverentsid ja laiemale sihtrühmale suunatud tegevused. Keskmise finantstoetuse suuruseks on 90000 Eurot kuni 4-aastase grandina.

Taotluste hindamine toimub kaheastmeliselt. Esialgused lühitaotlused (maksimaalselt 1500 sõna/3lk) tuleks esitada kasutades taotlusvormi, mis asuvad aadressil www.cost.esf.org/opencall ning need peaksid pakkuma lühikese ülevaate projektist ja selle mõjust. Lühitaotluste põhjal tehakse eelvalik ning nõuetele vastava taotluse korral palutakse esitada täistaotlus. Taotlused tuleb esitada elektrooniliselt COSTi kodulehekülje kaudu. Täpsem informatsioon ja taotlemistingimused

Lühitaotluste esitamise tähtaeg on 31. mai 2006. Täistaotluste esitamiseks tehakse ettepanekud 30. juuniks ning taotluste esitamise tähtaeg on 15. september 2006.

Järgmise konkursi tähtaeg on eeldatavasti 30 märts 2007.

Abi ja lisainformatsiooni saamiseks võib ühendust võtta COST Eesti rahvusliku koordinaatori Ülle Mustaga (ylle@archimedes.ee).

Liina Raju
SA Archimedes
liina@archimedes.ee

Projekt PLATON:

Väikeettevõtete pikaajalise konkurentsivõime toetamine

Eestis käivitus üle-euroopaline projekt PLATON, mille eesmärgiks on toetada Eesti väikeettevõtete ja väikeettevõtete liitude osalemist Euroopa Liidu poolt finantseeritud sotsiaalmajandusliku uurimistegevuse koostööprojektides.

Sotsiaalmajanduslik uurimistegevus aitab väikeettevõtetel paremini mõista praegusi ja tulevase sotsiaalmajanduslikke trende, mis mõjutavad nende igapäevast ärikeskkonda ning seeläbi suudavad väikeettevõtted paremini planeerida oma tegevusi ning hinnata tulevikus toimuvaid protsesse. Paljud selletemalised uurimisprojektid tegelevad teemadega, mis on väga tähtsad väikeettevõtete pikaajalise konkurentsivõime toetamiseks – näiteks EL laienemine ja integratsioon, maailma majanduse liberaliseerumine, uued valitsemisvormid, uute tehnoloogiate mõju jne.

Euroopa tekstiilitööstus on üheks näiteks sektorist, mis ei suutnud selliseid arenguid ette näha. Juhtus nii, et paljud väiksemad töösturid olid sunnitud lõpetama oma tegevuse, kui turg võttis suuna odavama tööjõuga riikide poole. Kõrgem teadlikkus trendide muutumisest oleks võimaldanud osadel neist oma tegevusi paremini planeerida ning seeläbi muutuste keerises ellu jääda.

Projekt PLATON toetab nii neid organisatsioone, kes on juba osalenud, aga ka neid, kellel varasem kogemus EL sotsiaalmajandusliku uurimistegevuse koostööprojektides puudub. Seega sobib projekt ettevõtetele, kes soovivad leida endale uusi partnereid, kuid kellel puuduvad vastavad kontaktid ja kogemused.

Projekti raames tutvustatakse soovijatele neid konkreetselt huvitavaid ning nende vajadustele vastavaid EL

Grp kalender

Euroopa Liidu VI raamprogrammi konkursside kalender

Toome ära hetkel avatud konkursside lõpupäevad, täieliku info kõikidest konkurssidest leiab aadressil <http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm>*

Structuring the European Research Area			
Research and Innovation			
Call identifier	Research Fields and Actions Targeted	Closing Date	Million EUR
FP6-2006-INNOV-10-Strand-2	PRO INNO Europe	28/06/2006	4,5
FP6-2006-INNOV-10-Strand-3	PRO INNO Europe	28/06/2006	0,75
FP6-2006-INNOV-10-Strand-4	PRO INNO Europe	28/06/2006	0,5
Human resources and mobility			
FP6-2004-Mobility-11	Marie Curie European Reintegration Grants	19/07/2006	10
FP6-2004-Mobility-12	Marie Curie International Reintegration Grants	19/07/2006	10
FP6-2006-Mobility-4	Marie Curie Conferences and Training Courses	17/05/2006	12,25

* 16. mail on taotluste esitamise tähtaeg kolmandate riikide sihtgrupile (*Targeted Third Countries*) mõeldud järgmistel projektikonkurssidel: FP6-2006-TTC-TU-Priority-1, FP6-2006-TTC-TU-Priority-3, FP6-2006-TTC-TU-Priority-4, FP6-2006-TTC-TU-Priority-5, FP6-2006-TTC-TU-Priority-6-1, FP6-2006-TTC-TU-Priority-6-2, FP6-2006-TTC-TU-Priority-6-3 and FP6-2006-TTC-TU-Priority-7

sotsiaalmajandusliku uurimistegevuse alaseid tulemusi. Samuti võimaldab PLATON end kurssi viia EL sellealase uurimistegevuse suundadega.

Projekti PLATON raames toimuvad tegevused ja pakutavad teenused keskenduvad EL väikeettevõtete pikaajalise konkurentsivõime toetamisele. Projekti tegevusi viiakse läbi rahvusvaheliste/Euroopa ekspertide kaasabil.

Projekt pakub osalistele:

- Infopäevi ja koolitusi avatud EL projektikonkurssidest ja sotsiaalmajanduslikust uurimisvaldkonnast
- Osalemist Euroopa sotsiaalmajandusliku uurimistegevuse võrgustikes
- Arendustegevuse plaanide väljatöötamist väikeettevõtetele hindamiseks ettevõtte konkurentsieelseid

• Strateegilise juhtimise raportite koostamist väikeettevõtetele kohandamiseks pikaajalisi äristrateegiaid vastavalt ootuspärastele sotsiaalmajanduslikele muutustele

Kõik projekti PLATON poolt pakutavad teenused on tasuta!

Kui Teile pakuks huvi Euroopa Liidu sotsiaalmajandusliku uurimistegevuse koostööprojektides osalemine või teised projekti PLATON raames pakutavad teenused, palume ühendust võtta PLATON Eesti poolse projektijuhi Silver Pukkiga.

Projekti finantseerija on Euroopa Komisjon ning selle tegevused toimuvad kuues riigis: Kreeka, Itaalia, Saksamaa, Poola, UK ja Eesti. Projektikonsortiumi partneriks Eestis on Hill & Knowlton Eesti AS.

Kontakt:
Silver Pukk
Tel: 6 800 485
E-post: silver@hillandknowlton.ee

6rp kontaktisikud

LifeSciHealth NCP*	Meelis Kadaja meelis@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0332 Faks +372 730 0336
IST NCP	Tarmo Pihl tarmop@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0329 Faks +372 730 0336
NMP NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0320 Faks +372 730 0336
Aerospace NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0320 Faks +372 730 0336
Food NCP	Meelis Sirendi meelis@etf.ee	SA Eesti Teadusfond Kohtu 6, 10130 Tallinn	Tel +372 699 6212 Faks +372 699 6211
Sustdev NCP	Maria Habicht mari@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0327 Faks +372 730 0336
Knowledge Society NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0330 Faks +372 730 0336
NEST NCP	Hillar Toomiste hillar.toomiste@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0320 Faks +372 730 0336
SME NCP	Argo Luik argo.luik@eas.ee	Ettevõtuse Arendamise Sihtasutus Liivalaia 113/15, 10118 Tallinn	Tel +372 627 9705 Faks +372 627 9427
INCO NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0330 Faks +372 730 0336
Co-ordination NCP	Rein Kaarli rein.kaarli@hm.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 735 0213 Faks +37273 0336
Innovation NCP	Kristjan Otsmann kristjan.otsmann@eas.ee	Ettevõtuse Arendamise Sihtasutus Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	Tel +372 627 9433 Faks +372 627 9427
Mobility NCP Human resources & mobility	Kristin Kraav kristin@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0337 Faks +372 730 0336
Mobility NCP Research infrastructures	Marika Meltsas marika@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0323 Faks +372 730 0336
Science and society NCP	Terje Tuisk terje@archimedes.ee	SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 30 0333 Faks +372 7 30 0336
Riiklik koordinaator	Rein Kaarli rein.kaarli@hm.ee	Haridus- ja Teadusministeerium Munga 18, 50088 Tartu	Tel +372 735 0213

* NCP – National Contact Point

ISSN 1406-6688

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

SA Archimedes
Väike-Turu 8, 51013 Tartu
Tel 730 0324
Fax 730 0336
E-post irc@irc.ee
http:// www.irc.ee/

Toimetas
Rein Kaarli
rein.kaarli@hm.ee

Kasulikud lingid:

7RP ettevalmistamine
<http://www.cordis.lu/fp7>

Community R&D Information Service
<http://www.cordis.lu/fp6/>

Eesti EU raamprogrammide kontaktorganisatsioon
SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus
<http://www.irc.ee/>

Euroopa Komisjoni Teaduse Peadirektoraadi veeb
http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_